

Nettspansk: et sted å være, et sted å lære

Åse Johnsen

Universitetet i Bergen

Figur 1: Nettspansk åpningside. Designer: John Ringstad

Summary

"Nettspansk" – A place to stay – a place to learn

In January 2002, 90 students started a new way of studying Spanish at the University of Bergen, as the subject Spanish and Latin American Studies established their Web Studies, called 'Nettspansk' (On-line Spanish). In contrast to the on-campus study, Nettspansk is organized as a part-time study (50%) and lasts for two years. The students live all over

Norway, and there are even Norwegian students living in other European countries and in South-America who study at the University of Bergen through our website.

Two aspects which were taken into consideration during the development of the curriculum were, firstly, that the students did not necessarily have to travel to Bergen to take their examinations and, secondly, that they should not have to use Spanish in their examinations at a too early stage. The curriculum and examination were designed with five modules as follows:

1. Spanish grammar: classes during the first two semesters and a 4-hour examination at the end of the second semester.
2. Norwegian-Spanish Translation: classes during four semesters; Latin-American Spanish: classes during the last semester. A four-hour examination at the end of the fourth semester.
3. Culture and Society: classes during the first two semesters and two obligatory short essays and a larger semester essay at the end of the second semester.
4. History: classes during the second and third semester and an examination at the end of the third semester consisting of an essay written at home within a four-week period.
5. Literature: classes during the third and fourth semester and an essay and an oral examination during the fourth semester.

All the essays are to be written in Spanish. The two 4-hour examinations and the oral examination can be organized in collaboration with other universities or educational institutions or at foreign embassies. In that case the oral examination will be conducted by telephone.

The e-learning platform we use in Nettspansk, Lingo, is developed specially to handle both synchronic and asynchronic communication, and we use both these ways of communicating on the website. We use the website to publish our own articles and tasks for the students, which they can read and work on whenever they are on-line. We can also communicate through the Forums where the discussions are open to all the students and teachers involved. The lessons given at the website are, at the moment, based on synchronic chats, but next year we will also record some video-lessons. The chat lessons provide a feeling of being together at the same time, even if not at the same place. This is very valuable for the web-students, who spend most of their time alone with the computer. During the chat lessons the screen is divided into two parts, where the teacher can show slides in the upper part and chat with the students in the lower part of the screen. It is also possible to show external websites and pictures in the upper part of the screen. The teacher may prepare projectors in advanced with the slides s/he wants to show during class. The chat may be 'recorded' and saved so that students who are not able to attend class can have the possibility of reading the lesson whenever they want to. This makes the study very flexible for all the students.

1. Innledning

Fra januar 2002 har Seksjon for spansk språk og latinamerikastudier/Romansk institutt ved Universitetet i Bergen, kunnet tilby et Internett-basert grunnfag i Spansk språk og latinamerikastudier, Nettspansk

(<http://nettspansk.uib.no>). I det følgende¹ vil jeg si noe om utarbeidelse av studieplan, tilrettelegging av nettstedet og erfaringene vi har gjort så langt.

Da jeg i mars 2001 startet i 40% stilling som faglig koordinator for Nettspansk, var min kunnskap om nettstudier begrenset til den gang tre måneders erfaring som utvikler av et 100% nettbasert spansk begynerkurs for ClassWare AS² til bruk på Nettgymnaset.com. Det kurset ble laget og tilrettelagt etter fagplanen for B/C-språk i videregående skole. Som utvikler av Nettgymnasets spanskkurs var jeg selv elev hos pedagogene bak denne nettbaserte videregående skole (Frode Rustøy og Simen Seeberg), ettersom all kommunikasjon om både tekniske og pedagogiske utfordringer foregikk på Nettgymnasets virtuelle lærerværelse. Denne erfaringen viste seg å være av uvurderlig hjelp for meg i utviklingen av Nettspansk, fordi nettundervisning, slik jeg ser det, i stor grad dreier seg om en annen måte å kommunisere på: En kommunikasjonsform som faller naturlig for den yngre generasjon og som er integrert i deres hverdag. Selv var min egen erfaring med Internett kun knyttet til å lete etter termer og vokabular på nettet og til lesing av aviser. Av moderne kommunikasjonsformer var jeg selv kun vant med e-post og sms, og jeg hadde aldri vært borti chat, og langt mindre forestilt meg at jeg skulle kunne bruke den formen for kommunikasjon i undervisning. Men nå har jeg altså ferdigutviklet et begynerkurs i spansk på ca 600 dokumenter³ og grunnfaget Nettspansk er inne i sitt andre av fire semestre.

2. Studieplan

Nettspansk ble utviklet i samarbeid med Sevu⁴ og Lingo-prosjektet⁵ ved UiB og ble finansiert med midler fra SOFF⁶ og fra UiB. Min første oppgave som faglig koordinator var å lage en ny studieplan for det nettbaserte grunnfaget som skulle gå over fire semestre i motsetning til det stedbundne, som går over to. Ettersom Nettspansk skulle bli et deltidsstudium og ble "lansert" som etter- og videreutdanning, regnet vi med at

¹ Innlegg holdt på stabsseminar ved NHH, Institutt for språk 30.8.02.

² www.classware.no, www.nettgymnaset.com

³ <http://www.nettgymnaset.com/MAIN/?index=Demo/Spansk>

⁴ Senter for etter og videreutdanning ved UiB: <http://www.uib.no/sevu/>

⁵ <http://www.hit.uib.no/hit/lingo-pro.htm>

⁶ Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning: www.soff.no.

mange av de fremtidige studentene ville være lærere⁷ og personer som hadde arbeidet i Latin-Amerika i forbindelse med sitt yrke: hjelpearbeidere, journalister e.l. Det var derfor viktig å få til en faglig profil som gjorde at faget ble ekstra attraktivt for denne gruppen. Vi ønsket også å understreke det faktum at spanskfaget ved Universitetet i Bergen er et områdestudium mer enn et tradisjonelt filologisk studium. Det var også ønskelig, fra fakultetets side, at vi prøvde ut nye former for eksamensavvikling. Vi måtte også tenke på at dette skulle være et mest mulig nettbasert studium og ikke legge opp til at studentene skulle være nødt til å komme til Bergen og ta skoleeksamen hvert semester. En annen viktig faktor var at dette er et fremmedspråksstudium hvor eksamen skal skrives på fremmedspråket og studentene utvikler ferdigheter i språket gjennom hele studiet. Dersom det ble for mange eksamener i oppstarten av studiet ville kanskje studentene utsette eksamen til ferdighetene var bedre utviklet. Alle disse faktorene ble tatt hensyn til under arbeidet med den nye studieplanen. En annen faktor som ble avgjørende var at min kollega Jon Askeland⁸, i forbindelse med moduleringen av det stedbundne grunnfaget, hadde fremmet et forslag om en tverrfaglig modul som kunne gjenspeile noe av den latinamerikaforskningen som drives ved andre institutter på UiB. Hovedtrekkene i studieplanen⁹ er som følger:

Modulnr / vektttall	Undervisning				Eksamen
	vår 2002	høst 2002	vår 2003	høst 2003	
Slan 151/ 2v.	Grammatikk				Desember 2002: 4 timers skriftlig
Slan 152/ 3v.	Praktisk spansk og oversettelse				Desember 2003: 4 timers skriftlig
				Spansk- amerikansk språk	

⁷ Mye av markedsføringen av faget var rettet mot lærere i form av oppslag på alle landets videregående skoler, samt ungdomsskoler i de største byene.

⁸ Jon Askeland leder et fredagsseminar ved Senter for Utviklingsstudier hvor studenter og forskere ved forskjellige institutt ved UiB legger fram sin forskning på Latin-Amerika.

⁹ <http://nettspansk.uib.no/studieplan.htm>

Slan 153/ 5v.	Kultur og samfunn		November 2002: Semesteroppgave (+ to obligatoriske oppgaver)
Slan 154/ 5v.		Historie	Mai 2003: Hjemmeeksamen (4 uker)
Slan 155/ 5v.		Litteratur	Desember 2003:Muntlig eksamen (+obligatorisk semesteroppgave)

Figur 2: Skjematisk oversikt over studieplanen for Nettspansk

I forhold til det stedbundne grunnfaget har vi delt språkmodulen i to, og plassert grammatikkundervisning og eksamen (som kan besvares på spansk eller norsk) i første studieår, mens oversettelse, som krever gode ferdigheter i språket, og spanskamerikansk språk blir lagt til siste semester. Litteratur kommer sist i studiet og muntlig eksamen er knyttet til denne disiplinen. Historiemodulen avsluttes med en hjemmeeksamen som studentene får fire uker på. Når det gjelder den tverrfaglige modulen "Kultur og Samfunn" så er den lagt til studiestart, og tanken er at den skal gi studentene smakebiter fra forskjellige aspekt ved latinamerikaforskning som drives på andre institutt. Den skal også gi studentene skrivetrening, ettersom de skal skrive to obligatoriske oppgaver på 1200 ord samt levere inn en utdypet versjon av ett av disse som eksamensoppgave (2400 ord). For at terskelen for å levere inn en eksamensbesvarelse på spansk ikke skal bli for høy i starten, blir denne modulen evaluert med 'bestått' eller 'ikke bestått'. Undervisning og pensum i denne modulen kan være på spansk, engelsk eller skandinaviske språk. Ettersom "Kultur og samfunn" er en nyvinning i forhold til det stedbundne grunnfaget, vil jeg i det følgende gå litt nærmere inn på denne modulen.

Sommeren 2001 tok jeg kontakt med en rekke miljøer innenfor UiB som forsker på Latin-Amerika som sammenliknende politikk, antropologi, medievitenskap, geografi og religion og fikk på den måten etablert kontakt med forelesere som kunne tenke seg å forelese i denne nye modulen. I tillegg kontaktet jeg

Johannes Nymark ved NHH som da var i gang med sitt bokprosjekt om fotball og samfunn i Latin-Amerika og Spania. Responsen fra disse førte til at vi fikk fire varierte seminarer på tema om Latin-Amerika:

1. seminar: *Religion och samhällsförändring i Latinamerika*. Prof. Håkan Rydving, Institutt for klassisk filologi, russisk og religionsvitenskap (IKKR), Universitetet i Bergen.

2. seminar: *Fotball og samfunn*. 1. amanuensis Johannes Nymark, Institutt for språk, Norges Handelshøyskole.

3. seminar: *Re-presentaciones audiovisuales de sociedades en conflicto*. 1. amanuensis Álvaro Ramírez, Institutt for medievitenskap, Universitetet i Bergen.

4. seminar: *Globalisering, kultur og identitet i Karibia*. Stipendiat Marit Brendbekken, Institutt for sosialantropologi.

I tillegg fikk studentene tilbud om et egenfinansiert seminar i Granada, Spania.

5. seminar: *Arte iberoamericano. Urbanismo, arquitectura y artes plásticas*. Profesor: Miguel Ángel Sorroche Cuerva, Universidad de Granada.

Studentene velger selv to seminar de ønsker å være med på og opplegget på hvert av seminarene (1-4) er som følger: Studentene får tre artikler de skal lese. Artiklene blir enten lagt ut på nettet (egenprodusert stoff) eller de blir gjort tilgjengelig i form av et kompendium. Til filmseminaret følger det også en kortfilm som er lagt ut på nettet, samt utdrag av en spillefilm, som er gjort tilgjengelig på CD-rom. Studentene leser artiklene, diskuterte disse i nettkollokvier og samtaler med foreleser om disse i chatteforelesninger. Deretter skriver de en oppgave på 1200 ord fra hvert seminar. Studentene fordyper seg i én av disse oppgavene og leverer inn en endelig eksamensoppgave på ca. 2400 ord. På denne måten skaffer studentene seg skrivetrening tidlig i kurset og noe av det de har gjort i løpet av semesteret blir inkludert i endelig eksamensoppgave. Pensum i denne modulen er 400 sider¹⁰ hvorav 200 sider må være på spansk, resten kan være på engelsk eller skandinaviske språk. Ettersom dette er et nettstudium, oppfordrer vi studentene til å lete etter relevante artikler på Internett.

¹⁰ Det totale pensum på hele grunnfaget er på ca. 2.400 sider.

3. Fag på nett

Å legge et studium ut på nettet er ikke bare å legge ut en rekke dokumenter på et nettsted og la studentene lese faget der. Da er det mer behagelig å sitte i en god stol og lese pensum i bokform, på den "gammeldagse" måten. Det er også viktig at man ikke tror at et nettbasert studium kan erstatte 100% en vanlig tradisjonell undervisningsform. Når man skal legge ut et fag på nettet er det derfor nødvendig å tenke helt nytt. Man må ta i bruk de interaktive mulighetene som dette mediet gir og bruke disse på en slik måte at studentene får oppleve at de faktisk har kontakt med hverandre og med lærerne i en virtuell verden. For et fag som spansk, som er så lite utbygd i Norge som studiefag på høgskoler og universitetet (det tilbys kun ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og som valgfag ved NHH og BI), er et nettbasert studium spesielt viktig for å få faget ut til studenter som bor i andre deler av landet. Som et etter- og videreutdanningskurs er målgruppen dessuten personer som er i arbeid og som vanskelig kan flytte til Bergen eller Oslo for å ta seg et studieår der. Alternativet for disse personene har tidligere vært å lese faget på egenhånd og gå opp til eksamen som privatister. Med Nettspansk har disse studentene ikke bare fått et sted de kan finne pensumstoff og lære, men de har faktisk også fått et møtested –et sted å være. Studentene på Nettspansk leser stort sett sitt pensum i bokform, men noen artikler, oversikter og oppgaver legges ut på nettet. Nettstedet brukes derfor mindre til selvstudium og mest til kommunikasjon. Før jeg sier noe mer om selve nettstedet og hvordan vi bruker dette i undervisningen vil jeg si noe om kommunikasjon over nettet.

4. Kommunikasjon

Innenfor nettkommunikasjon skiller man mellom den synkrone, eller samtidige kommunikasjonen og den asynkrone kommunikasjonen som er forskjøvet i tid. De fleste er i de senere år blitt vant til kommunikasjon på e-post og har erfart at denne kommunikasjonsformen kan være effektiv fordi den gir frihet til å lese og besvare henvendelser hvor og når man måtte finne tid til det.

Innenfor nettundervisning er det vanlig å bruke denne kommunikasjonsformen i såkalte diskusjonsfora. Her kan alle poste sine meldinger og alle som tilhører en utvalgt gruppe kan lese og svare på disse. Dette er en kommunikasjonsform som gjør at faglige spørsmål ikke lenger blir en diskusjon mellom lærer og elev i en pause i forelesningene, men derimot blir spørsmål og svar tilgjengelig for alle. Dette krever selvsagt både 'nettikette' og mot til å se sine egne spørsmål og

svar på trykk. Når man først blir vant med denne formen for kommunikasjon, ser man fort hvilke fordeler den har. Studentene kan stille spørsmål akkurat i det øyeblikket problemstillingen dukker opp og lærer og medelever kan svare når de ønsker det eller finner tid til det. Man får også bedre tid til å tenke seg om når man skal formulere spørsmål og svar. Selv om Forum er et skriftlig medium er tonen muntlig. Det betyr at det er lov å skrive feil, det er lov å ta feil og det er lov å være litt uhøytidlig i blant. Å ha en god tone mellom lærere og studenter er viktig i alle sammenhenger, men på nettet blir dette spesielt viktig ettersom studentene sitter alene foran skjermen og arbeider.

Den synkrone formen for kommunikasjon som er i bruk per i dag er såkalt chat eller prating. I det siste er det blitt vanlig at chattesteder tar i bruk kamera og mikrofon og på den måten kan man både se og høre den man prater med. På Nettspansk har vi imidlertid holdt oss til den skriftlige chatten. Dette er en kommunikasjonsform som ungdomsgenerasjonen er oppvokst med, men som de fleste studentene på vårt kurs ikke var særlig fortrolig med da de startet opp. Selv om denne kommunikasjonsformen foregår skriftlig har den i aller høyeste grad en muntlig karakter. Her må man være rask og formulere seg muntlig. Har man 30 studenter som sitter og venter på det man skal si, kan man ikke bruke tid på å finne det rette ordet eller den rette formuleringen. Men som vi skal se nedenfor kan man forberede dias hvor man skriver inn på forhånd det man vet man vil si på forelesningen.

5. Nettstedet og plattform

Nettspansk har laget egne hjemmesider som er åpne for publikum hvor man kan lese informasjon om studiet og hvorfra man kan logge seg inn på selve nettstedet. Det er også mulig å logge seg inn som gjest, men man får da ikke tilgang til alle dokumentene. Illustrasjonene på hjemmesidene er laget av John Ringstad, mens Daniel Jung ved Lingo har tilrettelagt sidene for oss.

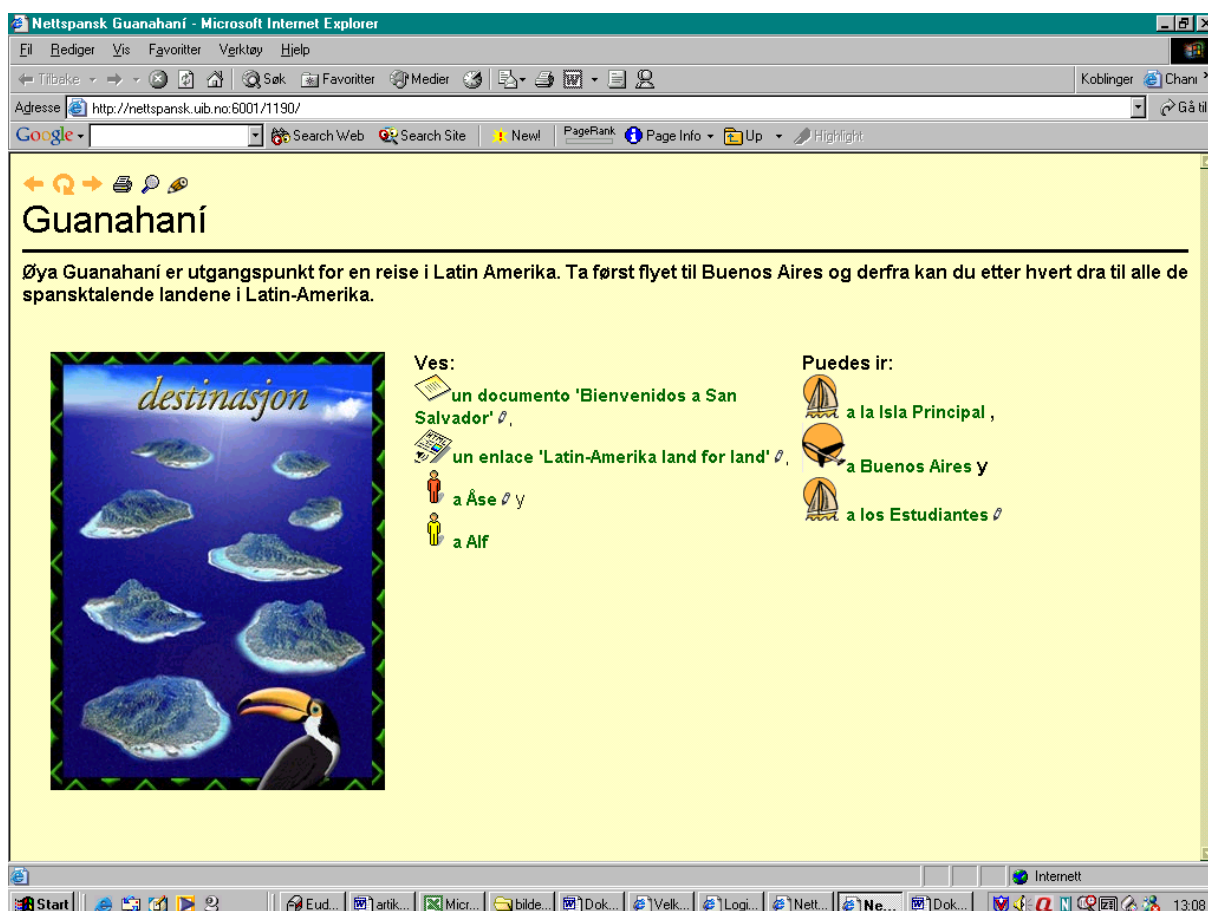
Plattformen vi valgte å bruke til Nettspansk, Lingo, er den samme som man bruker for tysk i Bergen¹¹ og for fransk i Bergen og Trondheim¹² samt italiensk i Trondheim¹³. Denne plattformen er spesielt god på synkron kommunikasjon ettersom man kan chatte på alle sidene/stedene på nettstedet. Man når også fagfora uansett hvor man befinner seg på nettstedet. Selve nettstedet er bygget opp

¹¹ Dreistadt: <http://cmc.uib.no/dreistadt/>

¹² Iveren: <http://iveren.com>

¹³ Ponte italiano: <http://www.italiano.no/>

rundt en øymetafor og vi kan tenke oss at vi er på øyhopping i Karibia. Den første siden man kommer til etter å ha logget seg inn er La Isla Principal (Hovedøya). Herfra kan man 'hoppe' fra øy til øy ved å klikke på forskjellige ikoner. Alle fagene har sin egen øy og studentene kan også få tildelt sin egen øy hvor de kan lage sin egen hjemmeside. I tillegg har vi en lenkesamling med pekere til aviser, og nettsteder i alle landene i det spansktalende Amerika. Denne lenkesamlingen er også formet rundt en øymetafor (figur 3).

Figur 3: Øya Guanahaní er åpningsiden for lenkesamlingen

Med utgangspunkt i øya Guanahaní (San Salvador), som var den første øya Columbus kom til, kan man her 'reise' til alle de latinamerikanske landene og finne informasjon og pekere til eksterne nettsteder. Uansett hvor man er på nettstedet kan man få opp en oversikt over hvem som er inne samtidig med en selv og ønsker man kontakt kan man dra til den øya hvor man ser det er folk og således prate med medstudenter eller lærere. Det er også mulig å sperre øyer for

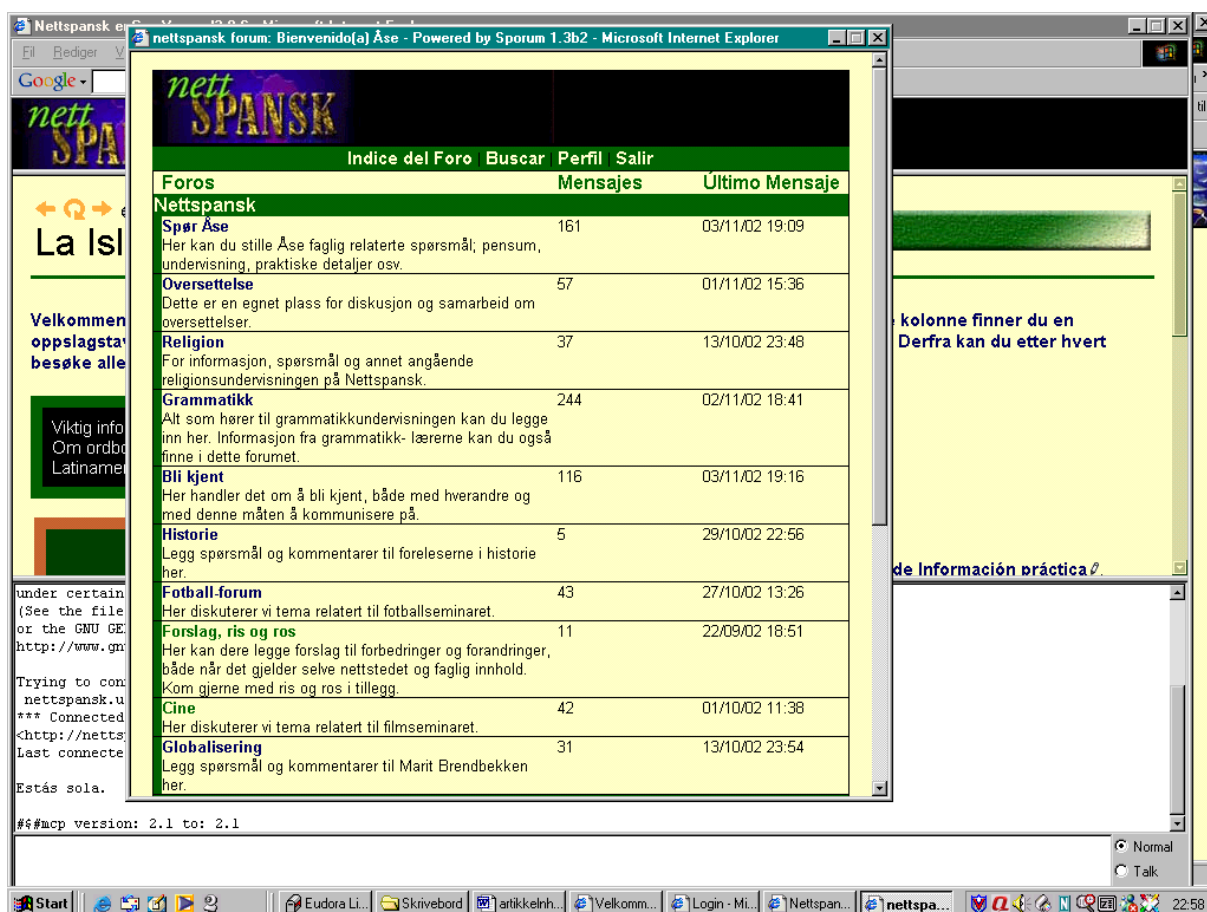
innsyn slik at for eksempel lærerne kan ha en egen øy hvor de kan forberede undervisningen og ha nettmøter uten at studentene har adgang. Uansett hvor man befinner seg på nettstedet ser skjermen ut som vist i fig. 4.

Figur 4: Nettstedet med chattefelt og kommandolinje nederst

I den øverste delen av skjermen se vi oppslagstavle til venstre, hvilke dokumenter og mapper som er lagt ut samt hvem som er tilstede i midterste feltet og til høyre ser hvor vi kan "reise" fra den øya. De to nederste hvite feltene brukes i forbindelse med chatten og dersom man ikke skal bruke disse kan man utvide den øverste delen av skjermbildet slik at det dekker hele skjermen (som i figur 3 ovenfor). I det nederste hvite feltet, kommandofeltet, skriver inn kommandoer for å lage dokumenter, prosjektorer eller annet. Her skriver man også inn det man ønsker skal komme fram i chattefeltet, som er det midterste feltet. Her følger man dialogen etter hvert som den kommer fram på skjermen. Uansett hvor man er på nettstedet har man også adgang til de forskjellige asynkrone

fora hvor man kan stille spørsmål, diskutere fag eller bli bedre kjent med de andre studentene (figur 5).

Figur 5: De asynkrone fora er tilgjengelig fra alle 'øyene' på nettstedet

6. Undervisning på nettstedet

Hvordan bruker vi så nettstedet i undervisningen? Vi har dette første året prøvd oss litt frem, men har stort sett benyttet oss av synkron chat kombinert med det asynkrone diskusjonsforum, i tillegg til å legge ut dokumenter og oppgaver til studentene. Et annet aspekt som har vært viktig for oss har vært å oppfordre til gruppearbeid. Hver gruppe får sin egen øy hvor de kan jobbe sammen på forskjellige måter: de kan avtale og møtes for å diskutere (i form av chat) en artikkel eller en oppgave, eller de kan jobbe sammen mot et felles løsningsforslag i oversettelse.

Når man bruker chatteundervisning på nettstedet, kan foreleser på forhånd lage en prosjektor med lysbilder eller dias. Disse diasene har samme funksjon som vanlige transparenter i tradisjonell klasseromsundervisning. Læreren kan vise disse i øverste del av skjermen diskutere innholdet med studentene i chattefeltet. I grammatikk kan det f.eks. være en setning som studentene skal diskutere. Man kan også vise bilder eller eksterne nettsteder, f.eks. en avisartikkel. Alt som sies i chattefeltet og alt som vises på prosjektorene kan man "ta opp" og lagre slik at de som ikke er tilstede kan få med seg forelesningen likevel. De som var til stede på forelesningen kan gå tilbake og lese forelesningen på nytt. Alt som skjer på nettstedet kan m.a.o. lagres. Det kan være vanskelig for mange å tenke på at alt man har sagt i en time skal kunne leses om igjen i ettertid, men min erfaring så langt er at både lærere og studenter fort vender seg til dette og uansett er alle i samme båt.

Nedenfor viser jeg et 'opptak' fra en av mine egne grammatikkforelesninger hvor studentene er anonymisert.

(...)

Åse está mostrando la diapositiva no. 7 del proyector 'subjuntivo'¹⁴:

At-setninger/substantiviske leddsetninger:

Se på følgende eksempler og oversett disse til norsk:

Veo que haces tus deberes.

Quiero que hagas tus deberes.

Student1 dice¹⁵: - Jeg ser at du gjør leksene dine. Jeg vil at du skal gjøre....

Student2 dice: - Jeg ser at du gjør leksene dine. Jeg vil at du skal gjøre leksene dine

¹⁴ Når en dias vises, generer programmet automatisk denne teksten i chattefeltet, (Åse viser lysbilde nummer syv fra prosjektoren 'konjunktiv'.)

¹⁵ Programmet genererer alle kommentarer på spansk: 'dice = sier'.

Åse dice: - ¡Muy bien!

Åse dice: - Da ser vi at vi også har en forskjell på norsk...

Student3 dice: - I den første dreier det seg om en observasjon

Åse dice: - Ja. 'Jeg SER at du gjør' i motsetning til 'Jeg vil at du SKAL gjøre'

(...)

Denne kombinasjonen av dias og chattefelt skaper dynamikk i forelesningen og ikke minst følelsen av samvær, noe som er veldig viktig når mange av studentene ikke ser hverandre i det hele tatt i løpet av studietiden. Noen få studenter har laget lokale kollokviegrupper der de bor og treffes jevnlig. Vi har vi lagt opp til en fysisk samling i semesteret, men det er ikke alle som møter på disse.

7. Erfaringer og forventninger for framtiden

Til slutt vil jeg si noe kort om erfaringene så langt. Vi startet opp i januar 2002 med 90 studenter. De fleste er mellom 40 og 60 år og i full jobb ved siden av spanskstudiene. Vi er nå så godt som ferdig med undervisningen andre semester og studentene er klare til å ta sine sju første vekttall. Det er mellom 50 og 60 som skal ta eksamen nå i høst, noen velger å utsette eksamen til våren, mens noen av studentene har falt av lasset underveis. Tilbakemeldingene fra studentene er stort sett udelt positive, også fra de som har måttet trekke seg i løpet av studiet. De som har trukket seg har stort sett gjort det av tre grunner: sykdom, for dårlige forkunnskaper eller for stor arbeidsbelastning totalt sett. Vi har for tiden ca. 70 aktive studenter spredt over hele landet samt studenter som befinner seg i Skottland, Spania, Bolivia, Chile og Argentina.

Dette første året med nettpansk har også gitt oss noen erfaringer som gjør at vi nok vil forandre noe når vi starter opp med neste runde i januar 2003. Vi har ikke evaluert andre semester ennå og jeg framsetter her bare noen tanker om hva vi kunne tenke oss å forandre på:

- Chatteundervisning kan lett gå over i løst prat før studentene blir vant med denne kommunikasjonsformen og de må få bedre opplæring og innføring i god nettikette

- Chatteundervisning med godt forberedte lysbildeprosjektkorer fungerer bedre for studentene enn bare prat, bortsett fra i de seminarene hvor studentene har forberedt seg godt og diskutert materialet i kollokviegrupper på forhånd
- Vi må bli flinkere til å organisere kollokviegrupper og insistere på at studentene deltar aktivt. Det er mulig det vil være gunstig å bytte ut noe av undervisningen med lærerstyrte kollokvier. Læreren kan da gå fra øy til øy og besøke kollokviegruppene dersom disse arbeider samtidig
- Studentene må oppfordres til å bruke diskusjonsfora framfor e-post også når det gjelder praktiske og administrative spørsmål. Da slipper lærere og ikke minst faglig koordinator å svare på de samme spørsmålene gang på gang
- Vi må ta høyde for at en god del av studentene på disse kursene er voksne, det er lenge siden de gikk på skolen og mange har ikke universitetsutdanning fra før. De trenger en bedre innføring i hvordan man skriver semesteroppgave, spesielt med henblikk på hvordan finne bibliografi, hvordan sitere kilder og hvordan disponere oppgavene.

Vi har søkt SOFF om nye midler for å implementere lyd og videoforelesninger i forbindelse med modulen Spansk-Amerikansk språk, som det skal undervises i høsten 2003. Muntlig er klart den delen av språkferdighetene som lider mest under denne formen for undervisning og Nettpanskstudentene oppfordres derfor til å benytte seg av det organiserte tilbudet om to ukers sommerkurs i Granada.

For å oppsummere vil jeg si at det har vært spennende å følge med denne gruppen studenter dette året. Ikke bare med tanke på den faglige utviklingen, men også å se hvor mye de har lært om bruk av nettet og data. Noen av studentene hadde liten datakunnskap da vi startet opp, men nå har de, i tillegg til å ha tilegnet seg kunnskaper i spansk, også blitt vant til å bevege seg på nettet og å bruke datamaskinen på nye måter. Dette er tilleggskunnskap som de får gratis i iveren etter å lære seg et nytt fag. Datamaskinen kan nok aldri erstatte helt og holdent den fysiske undervisnings- og kommunikasjons-situasjonen. Men når geografiske avstander og arbeidssituasjon gjør at man ikke alltid kan være på samme fysiske sted til samme tid, er det virtuelle Karibia på Nettpansk et meget godt alternativ.